



Sveriges ambassad Oslo

Nyhetsbrev från Oslo - Hva skjer'a

Under rubriken "Hva skjer'a?" gör ambassaden regelbundet nedslag i olika delar av det norska samhällslivet, stort och smått, som inte täcks av den sedvanliga rapporteringen. Syftet är att ge en lättsmält bild av vad som händer i det land som Sverige har tätast förbindelser med. Här bor och arbetar uppemot 80 000 svenskar. Bortåt 2 600 svenska dotterbolag finns på den norska marknaden. De senaste åren har Norge varit bland Sveriges största exportdestinationer. Varje norrman köper varor från Sverige för uppemot 24 000 SEK/år (varje tysk köper varor från Sverige för cirka 1 500 SEK/år). Finns det två länder som är så tätt sammanlänkade som Norge och Sverige?

Rubrikerna denna gång:

- Välbärgade vänsterkvinnor från Vestlandet på jakt efter veganprodukter i Sverige?
- Rörosmartnan
- Birkebeinerrennet
- #MoreWomenMorePeace – kvinnliga medlarnätverk i fokus
- WikiGap Oslo
- Ombyggnadsskandalen
- Lagförslag om förbud mot ansiktstäckande plagg
- Ursäkta röran - vi bygger om

Välbärgade vänsterkvinnor från Vestlandet på jakt efter veganprodukter i Sverige?

Norrmän handlade matvaror för 15,1 miljarder NOK på dagsturer till utlandet förra året, en uppgång på 9 procent jämfört med 2016, enligt nyliga siffror från norska statistikbyrå. Och kosan går framförallt till Strömstad i Sverige. Där ökade gränshandeln med hela 13 procent, från 7,4 till 8,3 miljarder NOK. I en annan undersökning på samma tema, sägs två av tre norrmän ha fyllt på sitt matförråd i Sverige under det senaste året. Lite överraskande är att en av tre kommer från Vestlandet, den region som geografiskt ligger längst från gränsen. Och vem är då den typiske gränshandlaren? Personer som röstar mer åt vänster, höginkomsttagare och kvinnor. Det som toppar den norska inköpslistan är kött, mineralvatten och ostprodukter. Och godis, särskilt nu vid påsktider. En ny trend är att alltfler norrmän börjar välja veganska och ekologiska matvaror. I Norge konkurrerar fyra matkedjor med varandra, en av dem, med fördelarna lägre priser och ett bredare utbud, heter Sverige.

Rörosmartnan

Om du vill uppleva en enastående gammaldags marknad ska du bege dig till världsarvsstaden Röros marknad tredje veckan i februari. Och dessutom är den ett ytterligare exempel på de nära banden mellan våra länder. Ursprunget går tillbaka till unionstiden, 1853, då kung Oscar I genom kungligt beslut upprättade marknaden. På den tiden fanns i gruvstaden Röros gott om pengar men varorna kom från Trondheim (fisk bl.a.), andra kringliggande områden och, inte minst, Sverige. Varorna kom till marknaden på slädar som drogs av s.k. forbönder. Dans, musik och säkert en och annan snaps förekom ymnigt. Marknaden idag lever upp till sina traditioner och hästslädarna kommer fortfarande. I år var det 96 ekipage som drog in på marknadsplatsen vid det gamla kopparverket samtidigt som marknaden öppnades av den svenske ambassadören. De mest långresta hade varit på väg i 18 dagar över sjöar, skogar och berg från Mora, från mer närliggande Klövsjö kom andra svenska forbönder. Hela Röros vibrerar under marknaden, i de vackra gamla trähusens bakgårdar säljs en mängd varor, gamla skidor, vargpälsar och ypperligt konst- och mathantverk. 70 000 besökare stod i år för ett tjo och ett tjim som nog får Emils Vimmerby marknad att förblekna. Rörosmartnan är väl värt ett besök.

Birkebeinerrennet

Det ingår i varje svensk myndighetschefs i Norge tjänstebeskrivning att åtminstone en gång gå Birkebeinerrennet, ett av världens tuffaste långlopp på skidor. Det är kortare (56 km) än Vasaloppet, men man klättrar över tre fjäll och över 1200 höjdmeter och de första 14 kilometrarna är bara uppför - Vasaloppet är ju ett nerförslopp. Birkebeinerne var en grupp bönder som under kung Sverre i början av 1200-talet slogs om makten med baglarna (låter som Harry Potter). Namnet Birkebeiner kommer från de i björknäver tillverkade skor och benskydd som dessa fattiga bönder använde. När kungasonen Håkon Håkonssons far dog 1204 gällde det att rädda gossebarnet från de elaka baglarna som ville döda den framtida birkebeinerkungen. Håkon fick räddas av de två bästa skidlöparna bland birkebeinerne, Torstein Skjevla och Skjervald Skrukka för att föras i säkerhet hos kung Inge i Nidaros (låter som Sagan om Ringen). Duktiga skidåkare som de var lyckades de förstås - norska skidåkartraditioner går långt tillbaka i tiden. Idag startar ca 9000 personer loppet men alla kommer inte fram i tid utan plockas av spåret vid Sjusjön och får åka "skammens buss" till målet i Lillehammer. Alla deltagare måste dessutom bära på en ryggsäck på minst 3,5 kg för att symbolisera det lilla gossebarnet som Torstein och Skjervald räddade undan baglarna. Birkebeinerrennet ingår i den s.k. Klassikern tillsammans med Vasaloppet och Marcialonga, men anses, som sagt, att vara det tuffaste. Är det värt ett försök? Har man inget val är det en fråga svår att svara på, men det gör ont.

#MoreWomenMorePeace – kvinnliga medlarnätverk i fokus

Den 18 januari arrangerade ambassaden tillsammans med Folke Bernadotte Akademin (FBA) och Peace Research Institute Oslo (PRIO) ett dialogmöte med tema "Women Peace and Security in Mediation". Syftet med dagen var att sammanföra forskare och praktiker för erfarenhetsutbyte om arbetet med att främja kvinnors deltagande i fredsprocesser. Representanter från de svenska och norska kvinnliga medlarnätverken deltog samt vår ambassadör för jämställdhet och samordnare för den feministiska utrikespolitiken, Ann Bernes.

Förra veckan stod norska utrikesdepartementet tillsammans med PRIO och Norwegian Centre for Conflict Resolution (NOREF) värd för ett möte som ett led i att försöka etablera ett globalt kvinnligt

medlarnätverk. Mötet sammanförde medlare från de olika regionala nätverken (Norden, Medelhavsländerna och Afrika) med andra nyckelaktörer för att diskutera hur koordinering och stöd bland de existerande regionala nätverken kan förbättras samt hur ett globalt initiativ kan ta form.

WikiGap Oslo

Wikipedia är världens största nätbaserade och användargenererade uppslagsverk och dess innehåll färgar vår kunskap om världen – och kunskap är makt. 90 procent av de som skapar innehållet är män och enbart var fjärde artikel handlar om en kvinna. Den 8 mars anordnade drygt 50 svenska UM världen över skivartugor, s.k. WikiGaps, för att göra internet mer jämställt, dels genom att skriva artiklar av och om kvinnor men framförallt genom att skapa ett tillfälle att kommunicera vikten av kvinnlig representation på nätet.

Här, i landet som årligen delar ut världens viktigaste fredspris, samlade vi ett gäng entusiastiska skribenter som ägnade en förmiddag åt att skriva om kvinnor som gjort en insats för fred. I vår norska laguppställning hade vi bl.a. Kjersti Lie, en professionell "Wikipedian" som till vardags är anställd av Norges Tekniska och Naturvetenskapliga Universitet (NTNU) för att skriva just wiki-artiklar knutna till universitetet. Med hjälp av Kjersti, Wikimedia Norge och biståndsorganisationen SAIH Norway kunde vi utexaminera 15 nya wikipedianer, som alla skapat nya eller redigerat befintliga sidor om kvinnliga fredsarbetare.

Ombyggnadsskandalen

Det verkar vila en förbannelse över ombyggnationen av det norska Stortinget. Projektet har gång på gång blivit dyrare än beräknat. Så sent som i december i fjol meddelade (dåvarande) Stortingspresidenten (talman) Olemic Thommessen (Høyre) att kostnaden uppgick till 1,8 miljarder NOK, trots att de byggansvariga redan då visste att projektet skulle bli betydligt dyrare. Och i mitten av februari i år blev det känt att kostnaderna för byggprojektet fortsatt att skjuta i höjden, till 2,3 miljarder NOK. Det motsvarar en fördubbling av den ursprungliga budgeten på 1,1 miljarder norska kronor från 2014.

Kritiken växte, och som en direkt reaktion på de skenande kostnaderna kom avgångskrav på stortingspresidenten Thommessen. Arbeiderpartiets partiledare Jonas Gahr Støre gick bland andra ut och meddelade att man inte längre hade förtroende för Thommessens förmåga att styra. Frågan om vad Thommessen visste, eller borde ha tagit reda på, blev omdiskuterat i media. Stortingspresidenten själv menade att mycket av skulden låg i stortingets administrativa ledning, som inte delgivit honom och stortingets politiska ledning rätt information. Efter att ha förlorat hela oppositionens förtroende tvingades till slut Thommessen meddela sin avgång. Sedan tidigare har även stortingets administrativa direktör, Ida Borresen, fått avgå. Turerna kring ombyggnationen förväntas fortsätta och den nyvalda Stortingspresidenten Tone Wilhelmsen Trøen (Høyre) har en tuff uppgift framför sig.

Lagförslag om förbud mot ansiktstäckande plagg

Regeringen har lagt fram ett lagförslag om att förbjuda ansiktstäckande kläder i utbildningsväsendets alla nivåer, från förskolor till universitet. Förbudet kommer att gälla för elever, studenter och personal vid utbildningsanstalter inom den privata och offentliga sektorn. Det kommer också att gälla för barnsomsorg, läxhjälp och utbildning utanför läroanstaltens område, såsom skolresor. För dagis

kommer förbudet att gälla för de anställda under hela arbetstiden. Enskilda skolor har sedan tidigare haft rätt att inför lokala förbud, vilket bland annat har utnyttjats på gymnasieskolor i Østfold, Akershus och Oslo. Men med ett nationellt förbud önskar regeringen ge utbildningsväsendet tydligare regler att förhålla sig till. Lagförslaget ska under våren behandlas i Stortinget, där det förväntas få majoritet. Om Stortinget antar förslaget kommer förbudet att införas från och med augusti 2018.

Ursäkta röran – vi bygger om

Vårt ståtliga residens med anor från 1700-talet stängs för ombyggnation. Efter mycket arbete med inventarielistor och flyttkoordinering står huset nu alldeles tomt och direkt efter påsk sätter byggarbetet igång. Huset på Inkognitogata, ett av de äldsta residensen som ägs och förvaltas av SFV och köptes av svenska staten 1906 (efter unionsupplösningen), ska byggas om för att rymma ambassadkansliet på tredje våningen. Det blir då ett Sverigehus med ambassadkansli, representationslokal och bostad för ambassadören under ett och samma tak. Ambassaden huserar sedan 1957 i lokaler på Nobels gate. men om drygt ett år hoppas vi kunna flytta in i det ombyggda residenset. Vi väntar spánt på att se det färdiga resultatet (och pustar ut att flyttbestyren är avklarade för denna gång)!